

Odysseus geketend aan de mast bij de tocht langs de Sirenen, detail van een mozaïek uit Dougga rond 260 n.Chr.

Het vernieuwde Bardo Museum

Onlangs werd in Tunis het geheel vernieuwde Bardo Museum geopend. Dit Musée national du Bardo was al sinds het eind van de vorige eeuw gevestigd in een aan de rand van de oude stad gelegen oud stadspaleis. Maar dit oorspronkelijk uit het midden van de 13e eeuw stammende en in de 17e en 18e eeuw uitgebreid gerestaureerde luxueuze woonhuis kon de enorme hoeveelheid bezoekers (600.000) per jaar al lang niet meer aan, en ook grote delen van de bijzondere collectie Punische voorwerpen die deze eeuw waren opgegraven konden bij gebrek aan ruimte nog nooit worden getoond. Daaraan is nu door de door de Tunesische architect Amira Nouria ontworpen nieuwbouw een einde gekomen. Zij ontwierp in samenwerking met het in Parijs gevestigde bureau Codou Hindly een prachtige, ruime aanbouw waardoor het museum in een klap het dubbele aantal vierkante meters vloeroppervlakte kreeg. En dankzij de subtiele manier waarop het licht in het naadloos op de oudbouw aansluitende gebouw wordt toegelaten ontstonden spannende ruimtes waarin de objecten optimaal tot hun recht kunnen komen. Vooral in de zaal met de Tanit-stèles - objecten die toch altijd geassocieerd worden met mogelijke kinderoffers – wordt zo de juiste sfeer van geheimzinnigheid en vrees opgeroepen. Nergens wordt het kitsch maar je voelt toch direct de spanning.

Behalve vanwege de (vooral) uit Carthago afkomstige Punische voorwerpen is het Bardo van oudsher wereldberoemd vanwege de waanzinnige collectie Romeinse mozaïeken die dit museum herbergt. Nergens in de wereld zijn er zoveel en zulke spectaculaire mozaïeken te bewonderen. Dat begint al in de vernieuwde entreehal waar tegen de achterwand een ruim 15 meter lang met geometrische motieven versierd mozaïek de bezoeker tegemoet straalt. Het merendeel van de ruim 600 nu getoonde mozaïeken – er liggen er nog minstens zoveel in depot – dateert uit de 2^e en 3^e eeuw van onze jaartelling. De Romeinse steden El-Jem, Dougga en Sousse waren toen op het hoogtepunt van hun bloei. In de loop van 19^e en de 20^e eeuw zijn er in die steden en in de wijde omgeving daarvan dan ook tientallen grote Romeinse villa's opgegraven. Bouwwerken waarvan het interieur soms tot op de laatste centimeter met mozaïek was belegd.

Uit Sousse, het Romeinse Hadrametum, stamt ook het bekendste mozaïek uit de collectie, het zoge-

heten Vergilius mozaïek. Op dit mozaïek is de beroemde Romeinse auteur, van de Aeneïs - het beroemde epos waarin de geschiedenis van Rome wordt beschreven - in het midden afgebeeld. Hij houdt een boekrol vast. Rechts staat de muze Calliope. Zij is de muze van het epos en heeft ook een boekrol vast. Dit is overigens niet het enige mozaïek in dit museum waarin verwezen wordt naar de literatuur. Zo zijn er ook twee mozaïeken waarop passages uit de Odyssee van Homerus worden afgebeeld. O.a. het verhaal van de Sirenen. Je ziet hoe Odysseus vastgebonden staat aan de mast terwijl zijn kompanen met hun oren vol was – om de Sirenen niet te horen – langs deze verleidelijke wezens roeien.

De mozaïeken en de collectie Romeinse standbeelden staan voor het belangrijkste deel opgesteld in het oude deel van het museum. In dit deel dat direct links van de nieuwe centrale hal begint, kan de bezoeker nog steeds de grandeur van het originele paleis ervaren. Vooral de grote ontvangstaal met zijn galerij en schitterend bewerkte plafond is magnifiek. In sommige reisdagen staat dan ook niet geheel ten onrechte vermeldt dat dit museum alleen al daarom een bezoek waard is.

De nieuwe vleugel van het museum omvat behalve de Punische collectie ook de islamitische verzameling en de complete collectie prehistorische voorwerpen. Vooral de, voor een belangrijk deel uit Carthago afkomstige, Punische collectie is nu voor het eerst in al zijn glorie te zien. In vier half-duistere ruimtes komen deze bijzondere voorwerpen dankzij een uitgekiende verlichting extra tot hun recht. Hoewel nieuwe vleugel en de gerestaureerde oude vleugel intussen voor het publiek zijn geopend is vooral in het oude deel nog niet al het werk afgerond. Het zogeheten 'Petit Palais' met de privévertrekken van de voormalige bewoners uit de 18e eeuw is naar verwachting pas eind 2015 voor het publiek toegankelijk. Dan moeten ook de werkzaamheden aan de buitengevel volledig zijn afgerond.

Tegelijk met de nieuwbouw is ook de informatievoorziening in het museum vernieuwd. Dat resulteerde in zeer leesbare en informatieve zaalkstenen en ook de gratis verkrijgbare audiotour is van zeer hoge kwaliteit. (Joost Vermeulen)

Nadere info: www.bardomuseum.tn

Entreehal Bardo-Museum.

Cisternen en aquaduct

Rechts van de weg naar Tunis, nabij het amfitheater, zijn vijftien imposante

cisternen gelegen, een indrukwekkend complex voor wateropslag uit de 2^e eeuw n.Chr. dat onlangs werd gerestaureerd. Vlakbij zijn tevens overblijfselen te zien van het

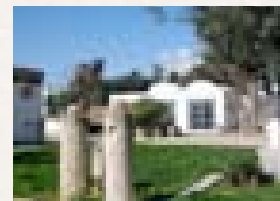
aquaduct dat water uit Zaghuan naar Carthago aanvoerde.

Circus

Van het Romeinse circus, ten zuidwesten van de stad, zijn thans uitsluitend nog de contouren in het landschap te zien.

Magon-wijk

Tussen de thermen van Antoninus Pius en de Punische havens legden Duitse archeologen

onder leiding van Friedrich Rakob aan de kust een wijk bloot met resten van huizen

uit de 5^e eeuw v.Chr. tot in de Byzantijnse periode. De wijk was omgeven door een muur met torens en een toegangspoort in de richting van de havens. De huizen waren verfraaid met stucwerk, mozaïeken en trottoirs.